

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันที่ 10 เดือนเมษายน พ.ศ.2551 หน้า 23

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

การศึกษาฟรี หลักคิดที่ยังไม่ค่อยลงตัว

รายงานพิเศษ

โดย สมเกียรติ ขอบผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในมุมมองของนักกฎหมายบางกลุ่ม มีความเชื่ออย่างมั่นคงว่า การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนทุกคน ที่จะต้องได้รับการ โดยเฉพาอย่างยิ่งการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory) ในทุก ประเทศถือเป็นบริการหลักที่ต้องจัดให้กับทุกคน เพื่อให้มีความรู้ ความคิด และทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต รวมทั้งการเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพของชาติ ในอันที่จะส่งเสริมให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีความเจริญทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ สำหรับการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับที่เรียกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานก็เช่นเดียวกัน ทุกประเทศส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยเน้นไปที่จำนวนปีที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา รวมทั้งมาตรฐานด้านคุณภาพที่เป็นเครื่องบ่งบอกถึง

ความรู้ ความสามารถของคนที่จะจบการศึกษา

ความเชื่อของกลุ่มนักกฎหมายดังกล่าว ที่ว่าเด็กทุกคนต้องได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการศึกษาจึงต้องการให้รัฐจัดบริการ โดยที่ เป็นผู้จัดหาทรัพยากร และค่าใช้จ่ายในการศึกษาให้กับคนทุกคนในประเทศ โดยมีสมมติฐานสนับสนุนว่า การดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้คนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน เด็กยากจน ด้อยโอกาส แต่มีศักยภาพ ความสามารถทางการเรียน จะสามารถผลักดันให้ตนเองได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับอุดมศึกษา และสูงกว่าได้ ทั้งยังได้แสดงข้อมูลเชิงประจักษ์ให้เห็นว่าจากระบบการจัดการศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ทำให้กลุ่มเด็กยากจนด้อยโอกาส ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าขึ้นไปแล้วเป็นจำนวนไม่น้อย

สำหรับมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ ที่มีกรอบของความคิดว่า การศึกษาคือการลงทุนในมนุษย์ ซึ่งต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่ได้รับ (Rate of return) แนวความคิดนี้ค่อนข้างยึดถือในเชิงหลักการของเหตุและผล ตามสภาวะความเป็นจริงว่าผู้ที่ได้รับผลตอบแทนทางการศึกษาจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ตัวผู้เรียนเอง ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนในลักษณะของการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความคิด มี

ศักยภาพ และทักษะในการประกอบอาชีพ มีรายได้สำหรับตนเองและครอบครัวต่อไปในอนาคต ผู้ได้รับผลตอบแทนอีกส่วนหนึ่งคือสังคมและประเทศชาติ หากเด็กและเยาวชนทุกคนได้เข้าเรียน มีความรู้ เป็นคนที่มีคุณภาพ มีงานทำ ส่งเสริมให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม เช่น ยาเสพติด การลักขโมย การทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ประเทศชาติก็จะไม่ต้องสูญเสียงบประมาณไปเพื่อการแก้ปัญหาเหล่านั้น นับเป็นผลตอบแทนทางสังคม ทำให้สังคมมีความอยู่เย็นเป็นสุข

จากความเชื่อที่ว่าการศึกษาคือการลงทุนในมนุษย์ และได้มีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบว่าการศึกษาแต่ละระดับมีผลตอบแทนต่อตนเองและสังคมต่างกัน การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผลตอบแทนต่อสังคมสูง และมีผลตอบแทนต่อตนเองไม่มากนัก กล่าวคือการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมุ่งกล่อมเกล่าให้คนเป็นคนดี มีความรู้เบื้องต้น เป็นเครื่องมือที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป แต่ไม่สามารถที่จะออกไปประกอบกิจการงาน สัมมาชีพให้มีรายได้ และผลตอบแทนที่สูงได้ ขอแค่เพียงไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมก็เป็นการดีมากอยู่แล้ว เนื่องจากรัฐและสังคมเป็นผู้รับผลตอบแทนสูงจากการศึกษาในระดับนี้ ประเทศทุกประเทศจึงถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะส่งเสริมให้คนทุกคนได้เข้าถึงบริการสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทางตรงกันข้ามการศึกษาในระดับที่สูงกว่าคืออุดมศึกษา ผู้แทนจะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า ดังนั้น ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระดับนี้ผู้เรียนจึงต้องรับภาระมากขึ้น

แนวคิดและความเชื่อของทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งนักนิเวศศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ ไม่ได้มีข้อขัดแย้งกันอย่างชัดเจนนัก แต่หากพิจารณากันอย่างพิถีพิถัน จะเห็นว่ายังมีข้อแตกต่างกันอยู่ในตัว โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากเรามีความเชื่อว่าการศึกษาคือการลงทุน ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่สูงนัก แต่ก็มีค่าจำเป็นที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมรับภาระด้านค่าใช้จ่ายบ้างในกรณีที่รัฐไม่สามารถจัดหาทรัพยากรมาสนับสนุนได้อย่างพอเพียง โดยเฉพาะกรณีของประเทศไทยที่มีช่องว่างระหว่างเศรษฐกิจและสังคมของผู้คนแตกต่างกันมาก คนส่วนใหญ่ยังยากจน รายได้ต่ำ ศักยภาพด้านการเสียภาษีจึงต่ำไปด้วย ระบบการเก็บภาษียังมีอัตราที่ไม่สูงพอที่จะหารายได้มาอย่างพอเพียง เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพได้ จึงเป็นเหตุให้โรงเรียนประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษา และยิ่งรัฐบาลต้องรับภาระจัดหาค่าใช้จ่ายให้ครอบครัวเด็กทุกคน จึงยิ่งเป็นภาระเพิ่มทวีให้กับรัฐบาลมากยิ่งขึ้นในทุกปี ปัญหาความขาดแคลน หรือความไม่เพียงพอของค่าใช้จ่ายที่จะจัดบริการการศึกษาให้มีคุณภาพก็เริ่มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเริ่มเห็นได้อย่างชัดเจนทุกวันในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐาน

ในทางที่ควรจะเป็น ถ้าเราเชื่อแนวทางการศึกษาคือการลงทุน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ มีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่รัฐเข้าไปช่วยเหลือ ดูแล เฉพาะเด็กยากจน ด้อยโอกาส เด็กพิการ รวมทั้งผู้มีความสามารถพิเศษอย่างจริงจัง ให้สามารถรับบริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงก็จะทำให้สามารถลดภาระในส่วนของรัฐบาลลงได้มากและเด็กกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ จะได้รับการดูแลที่ดี ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขณะเดียวกันก็จะเปิดโอกาสให้สถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีศักยภาพในการพัฒนา สามารถจัดหาทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาจากการมีส่วนร่วมสนับสนุนของท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองและประชาชน โดยไม่ถูกจำกัดอยู่ด้วยกรอบของงบประมาณที่มาจากรัฐแต่เพียงส่วนเดียว ก็จะสามารถทำให้รายกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น และสามารถก้าวไปสู่การแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้

ในฐานะที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมกับระบบการศึกษาโดยเฉพาะผู้ปกครองกลุ่มที่มีความพร้อม และมีศักยภาพที่จะลงทุนให้บุตรหลานของตนเอง ให้ได้รับโอกาสการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสูง เพื่อเป็นผู้นำทางความคิดและสังคมต่อไป หรือท่านทั้งหลายจะยอมให้บุตรหลาน และสถานศึกษาติดอยู่ในกับดักของความจำกัดของงบประมาณที่มาจากรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งปรากฏชัดเจนแล้วว่ามาตรฐานการศึกษาต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสภาพปัญหาก็คงต้องคงอยู่ต่อไปอีกนาน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สังคมต้องร่วมกันสร้างข้อตกลง และความเข้าใจร่วมกัน เพื่อการยกระดับมาตรฐานการศึกษาและอนาคตของประเทศ

